VECKOBLADET

2019:34 191115

45:e årgången

Friday for Future alla fredagar

Välkomna på demonstration för klimatet, ***varje fredag*** någon gång mellan 10- 13 på Stortorget.

Miljöseminarium: Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är processer i naturen som vi människor är beroende av för vår överlevnad. Vi tar naturen som given men det är alla de levande organismer som finns i naturen som hjälper oss att kunna leva. Naturen uppfattas ofta som en gratis resurs men naturen reagerar på människans okunskap.

Föredrag om ekosystemtjänster av Kristina Fontell, miljöstrateg på kommunkontoret i Lund. Kristina har en bakgrund som biolog och journalist och arbetar sedan drygt 20 år som miljöstrateg.
Tisdagen 19 november kl. 19
ABF:s lokal, adress Kiliansgatan 9, Lund
Läs mer »

Musik och Makt – Röda Kapellets decemberkonsert

Röda Kapellet bjuder in till en musikalisk och politisk resa genom 1900-talet.
Dirigent: Ludvig Nordgren
Presentatör: Staffan Gerdmar

Lördag 14 december 2019 kl. 18:00
Magle Konserthus, Magle stora kyrkogata 4, Lund
Affisch »

Massaker på palestinier i Gaza 14 november

Israeliska missiler dödade tidigt på torsdagen 6 familjemedlemmar och skadade 12 andra. Alla var civila, rapporterar läkare och boende i området.
Källa The Guardian.
Läs mer om situationen för barnen i Gaza i Gunnar Olofssons artikel i veckans VB.

Pressgrannen: Hotfullt i Sydsvenskan 14 november

Hotet från konsumismen. Rekord spås för julhandeln.

Hotet mot barnen: Luftföroreningar, matbrist och infektionssjukdomar. Källa The Lancet.

Hotet mot Södra Sandby. NCC utvidgar sitt verksamhetsområde med 15 hektar. Grundvattensnivån sänks. ”Förändringen är väldigt liten.”

Hotet från krigsindustrin. ”Autonoma vapensystem är inte något som väntar i framtidens krigföring. De används idag.”

Hotet mot Venedig. Stigande havsnivå.

Hotet mot demokratin. S, Staffanstorps budgetdebatt ”påminner om hur totalitära stater styrs.”

Danska patrioter? av Lucifer

I dagens Sydsvenska kan man läsa att polisen har fått in så få tips om kanonstölderna i Lund. Därför är VB glada att kunna bidra med ett eget tips.
red

Den stora lokala nyheten de senaste veckorna är förstås stölden av kanonerna från Monumentet, dvs minnesmonu-mentet över Slaget vid Lund 1676 uppe i, ja Monuments-parken. Jag har inte sett något om att det nu skulle vara uppklarat. Det finns alltså plats för kreativa lösningar på den här kriminalgåtan. Det förefaller som om metallstöld skulle vara den mest spridda förklaringen. För all del men nog verkar det oklart. Metall alltså, vilken metall? Kanonerna såg ut som gjorda i järn och det lär inte göra någon rik.

Nej, jag har en alternativ hypotes som jag finner mer lockande. Det är väl känt att Danmark under senare år har präglats av en allt starkare nationalism. Det har handlat om språket, om begränsningar i invandringen och en ökad benägenhet att ta del av de amerikanska bestyren i Mellanöstern (ett tag ville man skicka en ubåt till Irakkriget!) Just nu har väl entusiasmen för USA svalnat något, efter Trumps inställda statsbesök. Men kvar finns nog en önskan on att visa upp en tuff attityd.

Danmark var en gång den stora Östersjömakten med behärskande av ingångarna till Östersjön. Sen blev Sverige en stormakt och då var det slut med det. Men det som i högsta grad har präglat Danmark var förlusten i dansk-tyska kriget 1864. Det är märkligt: När man talar om dansk historia kunde man ju tro att förlusten av provinserna på andra sidan Öresund skulle vara det stora nationella traumat. När Lund, Danmarks kulturella huvudstad övergår till att bli en svensk småstad borde det ju vara en fruktansvärd förlust. Men så är det inte - när man läser om dansk historia så är det ett namn som dominerar; Dybböl

Danskarna hade inbillat sig att gränsen mot Tyskland skulle gå vid floden Eidern. Deras försvar var baserat på den gamla jordvallen Dannevirke. När Bismark började kriget fick den överges och Danmark koncentrerade sig till Dybböls jordvall. Den övervanns av tyskarna och i freden i Wien 1864 fick Danmark avträda Schleswig och Holstein. Dybböls försvarare blev landets hjältar, men dog under stor blodspillan. Dybböl blev Danmarks Poltava.

Alltså: förlusten av Skåne, Blekinge oh Halland bleknade bort jämfört med förlusten i Dybböl. Men historien tar aldrig slut. Min gissning är att den danska patriotismen inte är evigt död. Visst kan man tänka sig att en mindre men beslutsam grupp har känt behov av att manifestera sig. Alltså har man hyrt en mindre lastbil med kran och åkt till Monumentet i Lund som är rest till minnet av det danska nederlaget 1676 och förlusten av de skånska provinserna.

Är vi sanningen på spåret? Tja. Det är lite oklart. Men tills vidare är vi villiga hålla fast vid hypotesen om de danska patrioterna.

Manifestation på Stortorget av Marianne Sonnby Borgström

På Stortorget samlades den 9 november en skara människor i en antirasistisk manifestation för att högtidlighålla minnet av de s.k. Novemberpogromerna.

Pogromerna utspelade sig mellan den 7 och 13 november 1938 i Tyskland och kan ses som inledningen till Förintelsen. Natten till den 9 november innebar kulmen på Novemberpogromerna och kallas Kristallnatten på grund av allt krossat fönsterglas på gatorna. Under novemberdagarna dödades omkring 400 judar, tiotusentals judar arresterades och fördes till koncentrationsläger, hundratals synagoger brändes ner och tusentals judiska butiker vandaliserades.

Ava Rudberg, Ung Vänster

På årsdagen av Kristallnatten genomförs årligen minneshögtider över stora delar av världen för att hedra offren för Förintelsen. Dessa kopplas numera ihop med manifestationer mot dagens rasism och nynazism. Manifestationen på Stortorget hade i år organiserats av Ung Vänster och Vänsterpartiet.

På torget deltog även Palestinagruppen med en egen banderoll. Talare var bl.a. Ava Rudberg och Harald Gerdmar från Ung Vänster i Lund och Angelica Svensson från Vänsterpartiet i Lund. Talarna betonade sin avsky för dagens rasism och för främlingsfientlighet och nazistska tendenser som uttrycks i exempelvis SD:s politik och i Nordiska Motståndsrörelsen (NMR). De tog även upp vikten av kamp mot den antisemitism som blossat upp på senare år och visat sig som hot och våld mot judar och synagoger.

I dagens Sverige frodas i många kretsar hat och våldstendenser mot de som sökt sig till oss från andra länder på flykt från krig och förföljese. Avhumaniseringen tar sig uttryck i en restriktiv flyktingpolitik med brutala och inhumana utvisningar av de utsatta. Vänsterpartiet och Ung Vänster vill värna om en human flyktingpolitik och kämpa för att grundläggande mänskliga rättigheter upprätthålls. Talarna betonade att det antirasistiska arbetet ständigt måste genomsyra de två organisationernas arbete.

Den politiska utmaningen idag är att skrämma kapitalisterna lika mycket som kommunismen gjorde

Nästan alla motvikter till den extrema kapitalismen har försvunnit idag, från starka fackföreningar till alternativa nationella modeller.

Eländet som blivit konsekvensen finns runt omkring oss, från bolagen som skyfflar pengar till aktieägarna medan de skickar arbetarna till välgörenhetsorganisationer, till miljardärerna som styr det amerikanska presidentvalet, till de stora huvudstäderna (som London) som knappast ställer en fråga till förbipasserande kleptokrater utan i stället säljer ut allt som de vill ha. Kommunismen misslyckades, men den hjälpte kapitalismen till framgång.

Vårt århundrades utmaning är att bygga en ny politisk rörelse som kan skrämma kapitalisterna så att de tar sitt förnuft till fånga.

Aditya Chakrabortty, kolumnist på The Guardian

Läs hela artikeln »

Barnen i Gaza och södra Israel behöver vårt stöd av Gunnar Olofsson

Ett elvaårigt barn i Gaza har under sin livstid hittills upplevt tre fullskaliga krig och fått se syskon, föräldrar eller vänner dödas och lemlästas av bomber. Resultatet har blivit ett djupt och utbrett stresstillstånd som allvarligt hotar barnens hälsa. Även barn på den israeliska sidan av gränsen lever i skräck för ytterligare våld.

I rapporten "A decade of distress" konstaterar Rädda Barnen att många familjer i Gaza lever på gränsen till sammanbrott och att runt 25% av barnen, 290.000 barn, är i behov av kontinuerligt psykosocialt stöd. I södra Israel är läget generellt bättre på grund av högre standard, tillräckliga resurser och i stort sett opåverkad infrastruktur. Men även här lever barn under stress.

Under den senaste militära konflikten i Gaza (2014) dödades över 2.200 civila, varav 551 barn, av den israeliska armén. Över 11.200 personer, varav 3.436 barn, skadades, i 10% av fallen med permanent handikapp som följd. Närmare 18.000 hem, 82

sjukhus och kliniker och 259 skolor förstördes helt eller delvis. Omkring 500.000 personer (28% av befolkningen) blev internflyktingar, och 17.700 är fortfarande utan fast bostad. På den israeliska sidan dödades 6 personer medan närmare 1.600, varav 270 barn, skadades.

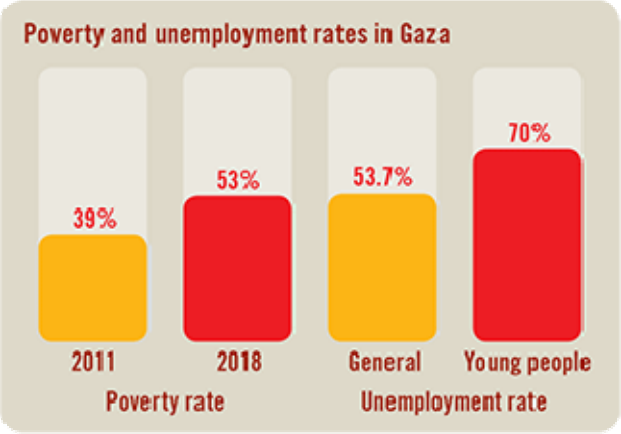

Levnadsförhållandena i Gaza är, till följd av 11 års blockad och avspärrning och återkommande militära konfrontationer, urusla. Drygt hälften av familjerna lever under fattigdomsgränsen, arbetslösheten är 53,7% - bland unga 70%! – och majoriteten är beroende av bistånd för säker matförsörjning. Vattnet är i stort sett odrickbart, elektricitet finns bara några timmar om dagen och förstörda avlopp läcker varje dag ut miljontals liter orenat avloppsvatten direkt i Medelhavet. Sjukvården går på knäna av alla omgivningsberoende sjukdomar, diarréer, blodbrist, förgiftningar och undernäring, man saknar viktiga mediciner och utrustning, och cancersjuka nekas av Israel lämna området för vård. Till detta kommer alla skadade från de återkommande protesterna mot avspärrningen vid gränsen till Israel – där israelisk militär enligt FN hittills dödat 324 obeväpnade demonstranter, inklusive handikappade, sjukvårdare och journalister, medan närmare 36.000 (!) skadats. Minskat internationellt bistånd, framför allt på initiativ från USA, har ytterligare förvärrat situationen.

I sin sammanfattning av intervjuer med 413 barn och 352 vårdnadshavare i Gaza konstaterar Rädda Barnen att de allra flesta av barnen (78%) är mest rädda för bomb- och flygplansljud. 70% av barnen känner sig oftast trygga hemma, i sin familj, medan 63% känner sig otrygga om de inte är tillsammans med sina föräldrar. Omkring 30% är rädda att gå ensamma eller om elektriciteten försvinner. I skolan känner sig en knapp majoritet (57%) ofta säkra, men betydligt färre (26%) hela eller större delen av tiden. Omkring 10% av barnen är också rädda för övergrepp, inte minst sexuella – något som ökat under den rådande situationen. Många vårdnadshavare rapporterar att deras största bekymmer är att inte kunna ge sina barn det beskydd och den omsorg de behöver. 30% anger att deras ekonomiska situation har direkt inverkan på barnens trygghet, och i familjer med en månadsinkomst på 300 US $ eller mindre ses en kraftigt ökad frekvens av posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). En del barn lämnar skolan i förtid och barnarbete liksom barnäktenskap har ökat

En stor del av barnen anger känslor av nedstämdhet (62%) och sorg (55%). Enligt vårdnadshavarna är 93% av barnen nervösa och besväras av sömnsvårigheter (68%), mardrömmar (63%) och sängvätning (53%). Omkring hälften av barnen känner sig sjuka en stor delen av tiden och 42% har enligt vårdnadshavarna olika grader av språkstörning. En del av barnen har utvecklat aggressivt och utagerande beteende, och droganvändning och självmord har ökat. Den viktigaste källan till ångest, sorg och ilska är rädslan för att förlora anhöriga och vänner i en eventuell ny väpnad konflikt. Mitt i alltihop klarar dock ändå många familjer att trots

allt ge barnen en trygg miljö, och 91% av barnen beskriver starkt stöd av sina anhöriga och känner sig till och med lyckliga (71%), tillitsfulla (72%) och energirika (68%) en stor del av tiden.

There has never been a more important time than now to act for children in Gaza. Save the Children calls on the international community to reverse a decade of inaction and take decisive steps to address the situation in Gaza and mitigate the lasting impact it could have on children's and young people's physical and mental health.

Situationen för Gazas barn är ytterst skör och det behövs i nuläget inte mycket för att tippa allt över ända. Rädda barnen menar att det är ytterst angeläget att det internationella samfundet nu tar läget på allvar. Åtgärder måste vidtas för att skydda barnen och deras familjer i Gaza och södra Israel från ytterligare våld. Förhandlingar måste genast inledas för att finna en hållbar och rättvis lösning av krisen. Blockaden av Gaza måste upphävas, och de olika palestinska fraktionerna sluta upp med att bekämpa varandra. FN: s olika organ måste samla sig till ökat stöd till humanitära organisationer, lokala organisationer och civilsamhället som helhet. Framför allt måste världens ledare, inklusive den svenska regeringen, sluta upp med att blunda för och negligera konflikten och äntligen ta sitt ansvar i enlighet med alla de FN-resolutioner man gång på gång undertecknat. Barnen i Gaza och Israel är oskyldiga offer i en konflikt som de aldrig bett om. Vi får inte svika vårt ansvar för deras framtid!

”Fortsatt nyliberalism blir slutet för vår civilisation” av Gunnar Stensson

”I fyrtio år har nyliberalismen urholkat demokratin. Sanningen är att nyliberalismen, trots namnet, inte alls var liberal.”

Joseph E. Stiglitz

På Sydsvenskans avdelning Aktuella frågor den 11 november konstaterar Joseph E Stiglitz - som mottog ekonomipriset till Alfred Nobels minne 2001 - att nyliberalismen inte bara hotar demokratin utan nu också planeten och vår civilisation.

Nyliberalism är motsatsen till liberalism.

Liberaliseringen på den globala kapitalmarknaden har gett Wall Street möjligheten att bestämma vilka som ska ha makten i utvecklingsländer. Om de ogillar en presidentkandidat tar de internationella bankerna helt enkelt hem pengarna så att landet drabbas av en allvarlig finanskris. Wall Street har större makt över politiken än befolkningen.

I både rika och fattiga länder lovade makthavarna att nyliberal politik skulle ge snabbare ekonomisk tillväxt och att vinsterna skulle gå ut till alla. I stället nådde vinsterna de rikaste medan befolkningen drabbades av nedskärningar och lönestopp.

Nyliberalismen är döende, men fortfarande lever teorin. När dåliga idéer fått fäste dör de långsamt, skriver Stiglitz. Ohämmad marknadsekonomi fungerar inte och fortsatt nyliberalism blir slutet för vår civilisation.

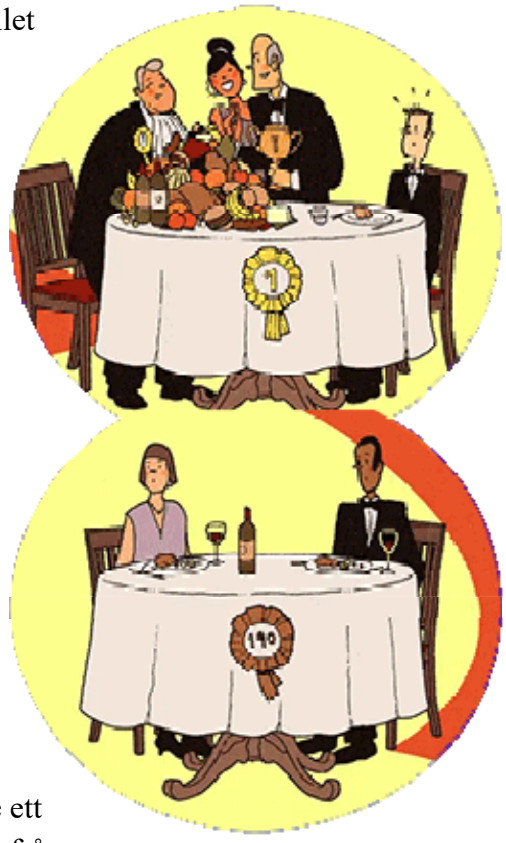

Samma dag har The Guardian en ledande artikel av Quinn Slobodian med rubriken ”Democracy doesn´t matter to the defenders of economic freedom´”

Slobodians artikel utgår från de aktuella oroligheterna i Hongkong och Chile.

Demonstrationerna i Hongkong riktar sig visserligen mot Kina, men avsaknaden av allmän rösträtt och det faktum att staden hör till de mest ojämlika i världen underblåser vreden.

På de index som rangordnar världens länder efter ekonomisk frihet placerar sig Hongkong som nummer ett.

Chile placerar sig också bland de högsta. Samtidigt är Chile ett av världens mest ojämlika länder. Samhällssystemet är ett arv från diktatorn Pinochet och ekonomen Milton Friedman. Under 50 år har landet lidit av nyliberal marknadsekonomi. Nu har folket rest sig.

1. Hong Kong **89.8**
2. Singapore **88.6**
3. New Zealand **83.7**
4. Switzerland **81.5**
5. Australia **81.0**
6. Estonia **79.1**
7. Canada **78.5**
8. United Arab Emirates **76.9**
9. Ireland **76.7**
10. Chile **76.5**

Idén att skapa ett index för ekonomisk frihet föddes 1984 på ett möte med Mont Pelerin Society, en exklusiv debattklubb för akademiker och företagsledare som bildats av ekonomen Friedrich Hayek.

Milton Friedman genomförde en rad seminarier som definierade ett antal kriterier för ekonomisk frihet, bland annat rätten att äga bankkonton i andra länder, nivån på statsutgifter, förekomsten av statsägda företag och skattenivån för individer och bolag.

Fraser Institute i Vancouver utformade ett index enligt dessa principer och publicerade det med ett förord av Milton Friedman.

Den ekonomiska friheten visade sig vara näst störst i världen i militärdiktaturen Honduras. Nästa år befann sig en annan diktatur, Guatemala, bland de fem främsta.

Indikationerna var framför allt monetär stabilitet och besparingar på sociala tjänster. Beskattning var stöld. ”Rätten till föda, kläder, hälsovård, bostad och minimiinkomst var inget annat än *forced labor´s requirements (imposed) on others.”*

Direktören för indexet gav några år senare till Kanadas premiärminister följande råd: ”Stoppa välfärden. Återinrätta fattighus och hem för ogifta mödrar.”

Indiens premiärminister Narendra Mori avreglerar ekonomin. New Delhi kvävs av luftföroreningar.

Fraser institute upprättade senare också ett globalt index för Human Freedom. Författarna påpekade särskilt att de uteslöt frihet och demokrati. Även på detta index hamnade Hongkong i topp.

Milton Friedman påpekade i en intervju 1988:”Jag tror att en relativt fri ekonomi är en nödvändig förutsättning för demokrati. Men det finns bevis för att ett demokratiskt samhälle, när det väl etablerats, förstör den fria ekonomin.” Friedman föredrar en diktatur som skyddar marknaden mot det demokratiska samhället.

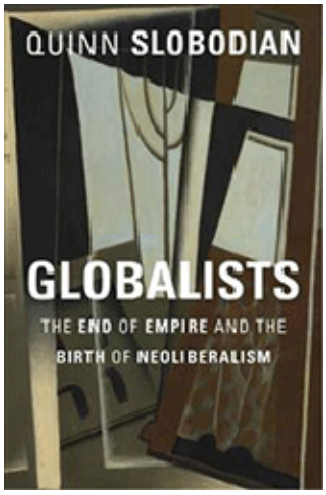

Artikelns författare Quinn Slobodian är historiker och har skrivit den banbrytande boken om nyliberalismens historia *Globalists: The End of Empire and the Birth of Neoliberalism.*

I de två senaste numren har VB har presenterat den globala solidariska och demokratiska samhällsomvandling som enligt Naomi Klein i *On fire* och många andra samhäll-svetare och forskare är nödvändig. Fortsatt nylibera-lism innebär slutet för vår civilisation.

Samma kritik återfinns i Thomas Pikettys *Kapitalet,* Branco Milosevics *Global ojämlikhet,* HarvardprofessornDani Rodiks *Straight Talk on Trade* och David Wallace - Wells *Den obeboeliga planeten.*

Aktuella svenska exempel på katastrofal nyliberal politik är avskaffandet av värnskatten och privatiseringen av arbetsförmedlingen.

VB kommer att fortsätta att bevaka klimatkatastrofen och det ekonomiska system som är dess upphov.